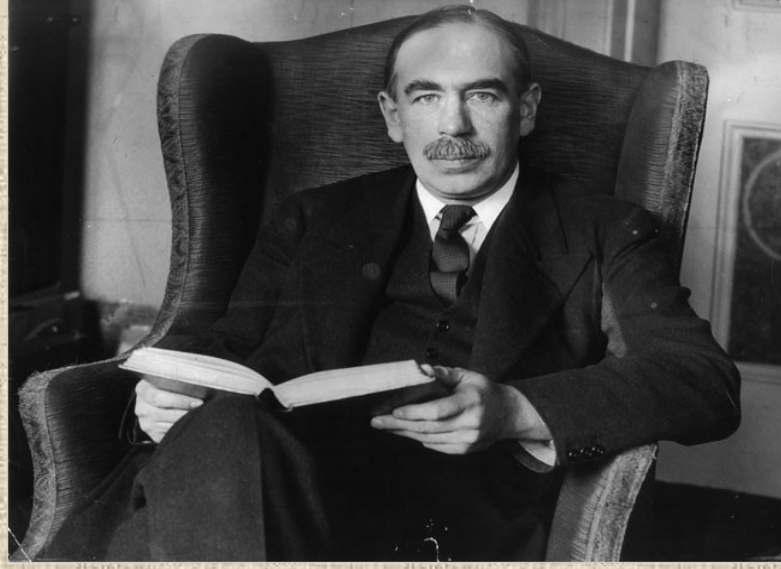

MODERN İKTİSAT BİLİMİNİN KURUCULARI

Modern iktisat biliminin önemli kurucularından olan,

JOHN MAYNARD KEYNES

(Cambridge Üniversitesi, İngiltere)

"Makroekonomi, likidite tercihi, harcama çoğaltanı ve toplam arz-toplam talep modeli" gibi çalışmalarıyla iktisat biliminin unutulmazları arasında yer almıştır.

JOHN MAYNARD KEYNES (1883-1946)

Yaşam Öyküsü: Radikal düşünceleriyle ekonomide çığır açan Keynes, 5 Haziran 1883'de İngiltere'nin Cambridge şehrinde üst orta gelirli bir ailenin oğlu olarak doğmuştur. Bir ekonomist olan babası Cambridge Üniversitesi'nde ahlak bilimlerinde ders verirdi. Annesi ise yerel bir sosyal reformcuydu. Yaşamının ilk yıllarında eğitimi konusunda ebeveynlerinden büyük destek görmüştür. Keynes okul hayatına başlar başlamaz matematiğe ve aritmetiğe büyük ilgi duymuş ve bu konulardaki yeteneğini kısa sürede göstermiştir. Yaşamı boyunca her ne problemle karşılaşsa karşılaşsın, bu problemlere çözüm bulma konusunda kendine güvenmiştir. 1925'de Rus bir balerin olan Lydia Lopokova ile evlenmişlerdir. Evliliğinden 2 yıl sonra hamile kalan eşi çocuğunu düşürdüğü için, hiç çocuk sahibi olamamıştır. Keynes yaşamı boyunca, sağlığı kötü olduğu zamanlarda bile toplumun faydası için çalışmıştır. Bir süre kalp hastalığıyla mücadele eden Keynes, 21 Nisan 1946'da 62 yaşındayken İngiltere'nin Sussex kentinde kalp krizinden dolayı hayatını kaybetmiştir.

Eğitim-Kariyer: Keynes, Cambridge Üniversitesi'nde matematik okuduktan sonra, bu okulda bir yıl daha kalarak A.Marshall ve A.C.Pigou'nun öğrencisi olmuştur. Sonraki yıllarda İngiliz Hazinesi'nde çalışmış, görevli olarak Hindistan'a gitmiş ve öğretim üyesi olarak Cambridge'e dönmüştür. I. Dünya Savaşı sırasında tekrar Hazine'de görev almış ve savaş sonunda toplanan Paris Barış Konferansı'na Hazine'yi temsilen katılmıştır. Savaş sonrasında danışmanlık ve gazetecilik yapan Keynes, II. Dünya Savaşı yıllarında savaştan sonra İngiltere Bankası'nda ve Hazine'de görev almıştır. 1944 yılında toplanan Brethon Woods Konferansında İngiliz Heyeti'ne başkanlık yapan Keynes, ABD tezlerine karşı İngiliz tezlerinin savunucusu olmuş ve konferansa kendi adı ile anılan, "Keynes Planı"nı sunmuştur. Ölümüne kadar Hazine'deki görevine devam eden Keynes, 1929 dünya bunalımını ve bu dönemde ortaya çıkan yaygın işsizliği yaşamıştır.

Hobileri: Keynes, yaşamı boyunca sanata ve müziğe büyük ilgi duymuştur. Özellikle klasik opera ve dans ile ilgilenmiş, bu ilgisinden dolayı da sanatı ve müziği teşvik etmek için kurulan bazı kuruluşlara üye olmuştur. Savaş döneminden sonra Büyük Britanya sanat merkezinin kurulmasına yardım etmiş ve 1946'da bu kuruluşun başkanlığını da yapmıştır.

İktisat Bilimine Katkıları: Ekonomik durgunlukla mücadelede müdahaleci para ve maliye politikalarını savunmasıyla tanınan Keynes'in düşünceleri daha sonra Keynesçi ekonomi akımı içinde biçimlenmiştir. Temel politika önermesi, talep yönlü makroekonomik politikalar. Keynes'in en ünlü eseri 1936 yılında yayınlanmış olan, *İstihdam, Para ve Faizin Genel Teorisi* (The General Theory of Employment, Interest and Money) ya da kısa adıyla *Genel Teori* diye bilinen kitaptır. Bu kitabıyla Klasik İktisatçıların öne sürdüğü teorileri kabul etmekle beraber, Klasik istihdam teorisine karşı çıkmıştır. Klasikçilerin öne sürdüğü ekonominin kendiliğinden eski haline gelme görüşünü imkânsız bulmaktadır. Keynes'e göre devlet, para politikası ile veya maliye politikası ile harcamaları artırarak millî geliri artırmayı ve yüksek işsizlik oranını azaltmayı başarabilir. 1970'lerdeki stagflasyon (durgunluk içinde görülen enflasyon) tecrübesi, Keynes'in gözlemediği bir makro iktisadî olay olduğundan, Keynes'in kuramında buna bir açıklama yoktu. 1970li yıllardan itibaren gelişmiş kapitalist ülkelerde ortaya çıkan yeni görüşler işsizliği toplam harcamalardaki yetmezlikten değil, refah devletinde işçilerin iş disiplini yitirmesinden kaynaklandığını öne sürünce Keynes'in savunduğu tam istihdamı hedefleyen makro iktisat politikalarından vazgeçilmiştir. Ancak Keynes'in millî geliri toplam harcamaların belirlediğine ilişkin teorisi hâlen genel kabul gören bir kuram olarak kalmıştır. 'Kapitalizm, en kötü insanların, en kötü şeyleri herkesin ortak iyiliği için yapabileceğini iddia eden şaşırtıcı bir inançtır' ve 'Uzun vade kavramı olaylara bakışımızı yanlış yönlendirir. Çünkü uzun vadede hepimiz ölmüş olacağız' şeklindeki sözleri iktisat bilminde önemli yere sahiptir.